

MAGYAR KURIR

Indult Bétsból, Péateken Augustus 23-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia, és Irlandia.

Az *Irlandiai Catholicusok*' ügyében, mint Biztos, Romában tartózkodó Tisztelendő Pater Taylor, a' Diario Romano és a' Párisi Constitutionel nevű újságoknak Redaktoraihoz irván, azt adja tudtokra nékiek, hogy a' mit ők és több más újságlevelek felölle kiadtak, nem igaz; a' tudniillik, hogy ő egy emlékeztető irást adott volna bé Pápa ő Szentségének, melyben nemtsak hogy oly kívánságot nyilatkoztatna-ki, hogy a' Szövetséges Hatalmasságok az Irlandiai Catholicusoknak ügyeket vegyék fel: hanem ennekfelette még az Ánglus Országlószéknek vallásbéli türedelemnélkülvalóságát is, igen vastag színekkel festené-le.

Más Frantzia tulajdonságszerént ugyan ezen T. Taylornak egy Jelentést adatott által a' Szent Atya, melly az Ángliai Régens Princzhez szoll, 's a' melly által azt a' kívánságát nyilatkoztatja-ki ő Szentsége, hogy azt az Ánglus köz népnél még ma is fennálló barbarus rút szokást, hogy a' férjfiak a' magok feleségeiket a' közönséges piatzra kivigyék 's eladják, egészszen töröltesse-el ő K. Hertzegsége.

Egy ilyen feleségvásárban a' vásárló meglehető nyereséggel járt nem régen. Egy kőmives a' feleségére reá unván, kötelet vetett szegénynek a' nyakába 's kiállott velle az egygyik piatzra a' vásárra. Egy kenyérsütő megvette az aszszont 2 font

Sterlingen (valami 22 forinton pengő pénzben) és 42 pint seren, 's haza vitte azt, annak módjaszerént bétületesen a' maga házához Greenwichbe. Kevés idő múlva meghalt az aszszonynak egy testvére és 700 font Sterlinget (valami nyoltzadfél ezer forintot) testált néki. Miként vigasztalta magát az önként özvegygyé lett kőmives a' maga özvegysege alatt, nem tudják, hanem tudják azt, hogy hallván, hogy az ő volt felesége így meggazdagodott, bújába fel akarta magát akasztani.

A' *Belgiumi* újságlevelek naponként ellenségesebb hangon kezdenek irni *Anglia* ellen. A' *Genti* újságban (a' hol már) mint irtuk, meg is égették az Ánglus portékákat, ezeket lehetett olvasni Jul. 31-dik napján: —

„Ebben a' mi századunkban minden nemzet azon iparkodik, hogy miként emelhesse a' maga tulajdon kereskedését virágzóbb állapotra, és tsak Portugalliáról lehet még néminémü hitelességgel elmondani azt, hogy egyedül ő még az a' Státus, a' melly nem szegényli ezen tekintetben annak a' nemzetnek önként való adófizetője lenni, a' melly minden másokat a' maga járma alá szeretne hajtani. Hát nem elég-e az, mitőlünk, hogy azok az áldozatok, a' melyekbe nekünk a' mi jelenvaló állapotunk került, a' közönséges terheknek neveltetése által naponként szembetűnőbbek kezdenek lenni; lekellessék é nekünk e' mellett, még az adózásnak terhe alatt is roskadnunk,

„Sikénteleneknek kell-e lennünk arra, hogy tulajdon belső industriánkat semmivé lenni szemléljük — azért — hogy annak a' nemzetnek boldogságát 's nagyságát neveljük, a' melly azon törekedik, hogy a' más minden népek' omladozásain emelhesse-fel magát, 's a' többi.

Annak a' dolognak gyanítható voltáról, hogy Anglia és az Északi Amerikai Egyesült Státusok között mostanság kiüthet a' hadakozás, ilyen kifejezések által nyilatkoztatja-ki a' *Globe* nevű Londoni újság a' magavélekedését: — „A' *Londonban* tartózkodó *Északi Amerikai* emberek nem idegenek azt binni, hogy, ha szintén azok a' czivódások nem is, mellyekre a' két Státusok' közös határai között lévő (Kanadai) nagy tókon, az Amerikai hajóknak az Anglusok által történt megvisitálása szolgáltatott alkalmatosságot: de az Egyesült Státusoknak azon való megnevező iparkodása, hogy a' *Spanyol Floridát* magokévé tehessek, és az is, hogy ezek az Egyesült Státusok az Amerikai Spanyolin urgenseknek annyira pártjokat fogják, hogy mostanság már a' magok kikötőhelyeiket is kinyitották az ő hajóiknak, míg ellenben az alatt *Nagy Britannia* a' *Ferdinandus Király*' ügyit szembetűnőleg védelmezi, ezek az utolsó környülállások mondom, vihetik a' dolgot oda, hogy hadakozáson végződjenek Anglia és az Egyesült Státusok között a' jelenlévő környülállások. A' mi *Times* nevű újságlevelünk ugyan hosszas okoskodással iparkodnak megmutatni azt, hogy *Északi Amerika* nem kezdhet most a' maga finantziájának fogyatkozása miatt hadakozást. De (ezt kérdi a' *Globe*), hát az *Angliai* finantzia jobb lábbon áll-e? Américának vellünk való hadakozását mi egy virágzó állapotban lévő, naponként nagyobbra törekedő, fiatal férjfunak egy elaggott, előregedett ember ellen való tusakodásával hasonlíthatjuk össze. Nékünk most nintsen több 626 hadi hajónknál, mel-

lyek között 221, ez vagy amaz expedízióra rendelve, 30 munkában, 375 pedig lepakoltatva van, vagy a' műhelyeken hever.“

(Nevezetes megjegyzés, és figyelmeztességet érdemel, az *Északi Amerikai Egyesült Státusoknak* népességére nézve, az, hogy ezeknek egész népe, akkor, mikor az ő Státusoknak függetlensége megfundáltatott, tudniillik az 1783-dik esztendőben, tsak 2,389,300 emberből állott. Az 1790-dik esztendőig 3,928,088-ra telt. Az után két esztendőnek eltelte alatt 8-tzadfél millióra szaporodott. Most 10 millióra számoltatik.)

Az, hogy a' Királyi familia a' minap olyan hivogató irást botsátott a' fő nemesiséghez és mindenekhez, a' kik az Udvari vendégségekben 's egyéb innepléseken megjelenhetnek, hogy tsak Angliai manufaktúrákból való öltözetekben jelennyenek meg, ilyen megjegyzésre szolgáltatott alkalmatosságot a' *Reggeli Krónika* nevű újságnak: — „Mi fogna ebből következni, ha az Európai egyéb Udvarok is ilyen princípiumot vennének-fel, 's az ő alattvalóik is minket követnének? Annak, hogy mindenek tsak hazai szerzeményeiket fordítsák a' magok hasznokra, nem mi vallanók-e legnagyobb kárát? A' ruhának való matériák, a' mellyek hozzánk béhozattatnak, még tsak azokat is ki nem vévén, a' mellyek bélopattatnak, nem teszik tized részét annak, a' mellyek tollünk idegen országokra kivitettetnek.

A' *Londoni* levelek szerint naponként nevedni kezdett annak irigylése, hogy a' *Portugallus Udvar* azt a' Systemát végrehajtani iparkodik, hogy az ő *Dynastiaja* (a' *Braganzai Ház*), a' maga jövődöbéli fennállását *Brasiliában* fundálhassa-meg, 's e'képpen magát az Európai Hatalmasságok között akármelyiknek ő hozzávaló befolyásától, naponként inkább inkább elvonhassa. Erössítik, hogy a' *Portugallus Király* oda céloz, hogy azokat a' jövődeléseket, met-

lyeket *Raynald* azon munkájában tett, melyet az Indiába való kereskedésről írt, mind nagyobb-nagyobb iparkodással munkába vegye 's bételyesedésre vigye, a' melly abban fog állani, hogy Déli Amerikában 's nevezetesen ennek abban a' részében, a' hol Peru's Chilifeküsznek, egy oly birodalmat állíttson fel, a' melynek semmi függése ne legyen az Európai politikához.

Glasgowban lármás történetek fordultak elő. Nagy éhséget szenvedvén a' manufaktúrákban a' dolgosok, tehát jónak találták az előljárók gyűjteményt tétetni számokra, 's abból levest főzve, azt köztök kiosztatni. A' dolgosok azonban, a' helyett, hogy a' levest megelégedtek, 's azt megköszönték volna, öszszegyülekeztek, 's a' konyhára, melyben számokra a' levest főzték vala, reá mentek 's annak ablakait bebajgálták, és mind addig lármáztak, míg letsendesítették a' katonaság megérkezvén, reájok tüzet adott, 's vagy ketőt megsebesített.

Valami 600 Udvarilegények, a' kik uraiknak az országból való elútozása miatt szolgálat nélkül maradtak, hogy a' mostani nagy szükségben magokon segíthessenek, arra a' gondolatra jutottak, hogy gyűlést tartván, abban közönséges tanátskozás által határozzák-meg, hogy oly gyűjteményt nyitassanak, a' melynek sikere lehessen. Ezeknek gyűlésekben még előkelő emberek is megjelentek, 's az ő tanátskozásaikban nékiek kormányozók voltak.

Londonban a' Toweri strázsakatonákkal néhány hónapokig tréfát üzött a' kísértet; most egy majd más formában mutatatta-meg nékiek magát, úgy annyira, hogy némely strázsák, ijedtekben, életjeknek veszedelmeztetésével elszaladtak kiszabott helyeikről. Sokféle vélekedésre adott okot a' tünemény: de semmi bizonyost ki nem lehetett tanulni. Némelyek arra a' gyanakodásra is mentek, hogy talám valami lopásra czéloznak valami gonoszok; 's talám

éppen a' Korona' drága köveit 's gyöngyeit akarják ellopni, a' mellyek ezen épületben tartatnak, 's ezért ijesztgetik a' strázsákat. Végezetre egy oly veteránus állván vigyázaton, a' ki talám maga sokszor reá ijesztett a' kísértetre, addig szemeskedett minden felé, hogy egy kőfalon eszébe vette, hogy az egész kísértetet egy mágiai lámpás által tsinálja valaki, a' ki egy szomszéd háznak ablakából ezen lámpásnak segedelmével jádotta által a' Tower' egygyik bástyának oldalára a' figurát, a' mellyel magának ezt az ügyetlen időtöltést 's a' katonáknak a' néhány bónapig tartott veszedelmes nyughatatlanságot tsinálta.

A' Lord *Exmouth* hajós seregiről úgy ítéltek, hogy Aug. 5-dikéig megérkezhetett Gibraltárhoz, az *Algiria* ellen való expedízió öszszegyülekezésének közönséges pontjára. Mikor ide mindenek öszszegyülnek 's a' tsatázáshoz magokat hozzá készítik: ekkor indul innét osztán ki az egész expedízió a' viazkodásra.

Szó volt, úgy mond egy Ánglus levél, arról is, hogy Nápolyi és Hollandiai hadi hajók is fognának az Ánglusokhoz tsatoltatni erre az expedízióra: de ez nekünk nem lázzik hitelesnek lenni; sőt haszontalan is lenne. Roszszúl vannak a' Hollandiai hajók emberekkel megrakattatva, 's nagyobbára megavúltak és megrothadoztak. Ez az oka, hogy a' Hollandus hajók az óta, hogy utóbbszor *Algiria* előtt megjelentek, nem tsakhogy semmit nem tsináltak, hanem még roszszabbá tették a' dolgot, mint az előtt volt a' Közép-tengeren.

Mint némelyek erőssítik, meghívta az Ánglus Országlószék a' Középtenger mellett lakó Keresztény Hatalmasságokat, hogy ültessenek fegyveres seregeket hajókra.

Sokak az olyan Ánglus levelek közül, mellyek a' Ministerékkal ellenkező hangon szoktak írni, már számlálgatják, hogy mitsoda költséget fog ez az expedízió az ő Státusok' kassájának okozni, 's örven-

deznak alattomba előre annak a' bajnak, a' mellyet ennek a' költségnek megszerzése okozni fog a' Ministerek' finantziai systemájának.

Már elkezdődtek *Londonban* az a' felett való fogadások is, hogy: fog-e Algiriának ágyuztatásából valami lenni, vagy nem? Abban a' *Brittisch Forum* nevű klubban, a' hol gyűléseket és beszédeket tartani szoktak a' *Londoniak*, nem régen e' felett a' kérdés felett vetelkedtek az Orátorok: Fog-e Lord *Exmouth* az Archipelaguson felkészült Török hajós sereggel találkozni? Joleszen-e neki a' Törökökkel egygyetértőleg dolgozni, vagy nem? Sok okos Anglusok úgy ítélnék, hogy az Algiria ellen való tengeri expeditzió semmit sem fog érni 30,000 emberekből álló, szárazon való armáda nélkül, mellyet a' szárazra kiszállítván a' várost körül vétetni 's az ott találtató Török tolvaj sereget úgy meglepni lehessen, hogy egy ember is el ne mehessen közülök. Ezeket az utolsó emberig mind ki kell irtani onnét, 's azután a' szomszéd vidékeken lakó bekességes indulatú Maurus lakosokkal kell a' várost megtölteni.

Spanyol Ország

Ferdinandus Király 60,000 emberekből álló nemzetiseregnek kiirattatásáról tett rendelkezéseket; mi célra? erről külömbkülömbféle vélekedések uralkodnak. Némelyek úgy ítélnék, hogy az *Északi Amerikai* Egygyesült Státusok ellen tétetnek a' hadi készületek, azért, hogy *Floridát* nem akarja visszaadni. Mások ellenben azt mondják, hogy csak az *Amerikai independensék* ellen akar a' Spanyol Udvar nagyobb erőt küldeni: —

A' Jesuita Szerzetet még Meksikóban is visszaállíttatja a' Spanyol Országlószer.

Frantzia Ország.

Lord *Wellingtonnak* Fr. országba való visszajövele még mind ez ideig elhaladt. Most így irnak felőlle *Cambrai* városából: — „Lord *Wellington* kevés napok alatt várják ide, hogy az *Elfoglaló ár-*

mádának fő kormányozását ismét által vegye. Tsakugyan szükségessé is lett itt az ő jelenlete, hol nagyobb hol kisebb mértékben. Ugy látszik, hogy itt valamint a' városokban úgy a' falus helyeken is, feltett célzással 's egész iparkodással igyekeznek, az indulatokat az Anglus seregek ellen felingerleni, a' melly vétkes és büntetésre méltó iparkodásnak lehet azt is tulajdonítanunk, hogy oly sok veszekedések történnek most itt majd amott, 's a' t.“

B é t s.

Ö Cs. K. Felsége a' maga kedves Cs. familiájával egyetemben, *Schönbrunn*bol leútazott Magyar Országra a' maga *Holitschi* uradalmába, a' hol néhány napokat fog eltölteni.

A' Prussus Király megérkezett *Carlsbadba* e' hónap' 6 dikán estve; semmi pompás tisztelettel való fogadtatást meg nem engedett; egészszen magános tsendes életet él; ferdőbe jár; 's az időtöltéseken nyájas lebotsátkozással megjelenik.

Hazánknek egyik nagy érdemű Méltóságos fiját *L. B. Podmaniczky József*, Császári Királyi Kamarás, és Belső Titkos Tanácsos Urat *N. Báts Vármegye Fő Ispányát* Ő Excellentiáját Felséges Urunk azon Commissió Praesesévé méltóztatott kinevezni, melly az *Austriai Alattvalóknak* a' *Francia Országlószer*eken való Kereseteiket számba vegye, és *Párisban* a' *Francia számoló Commissióval* eligazítsa, a' hova már el is úta-zott ő Exc.ja.

Ugyan ezen Commissióhoz rendeltettek 's oda már el is mentek: hajdani Német Birodalmi Udvari, 's valóságos Titkos Tanácsos *Poffendorf*; és Udvari Tanácsos 's az Udvari Titkos Levelesház' igazgatója *Rademacher* Urak.

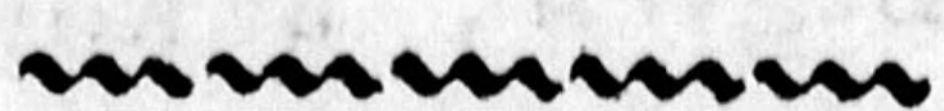
A' *Hlubosch* és *Pitschin* uradalmak' tulajdonosának kegyelmesen megengedni méltóztatott ő Cs. K. Felsége, hogy ezeknek kijáztatása még két hónapokig elhaladhasson, melly szerént az arravaló két rendbéli sorsvonások közül az első Okto-

ber' 19-dik, a' második November' 30-dik napján megy véghez. Addig tehát még lehet sorsczédulákat vásárolni 25 forintjával.

Felséges Urunk kegyelmesen meghatározni méltóztatott, hogy a' *Lembergi* eddig volt Lyceum, mostanában még az Orvosi tudományokat kivéven, *Universitássá* tétetessék.

Elegyes Dolgok.

Egy Jesuita Missionárius *Madurából* (ez a' Napkeleti Indiának délfelé való legszélsőbb részének egy kis országa a' Ganges vizén innen) e'képpen írjale egy oda való fejedelemnek halotti pompáját: A' fejedelem' holt teste, napkeleti ékességekkel szokásszerint felékesítelve, egy, fával teleratott veremnek felibe tétetett. A' Brahmanusok (papok) a' szokásban lévő tzeremoniák közt meggyújtották a' gödörben lévő farakást, és a' megholtnak, gyémantokkal és virágokkal felékesített 47 ágyasait előhozták. Ezekközzül a' legelső egy tört nyújtott a' megholt fejedelem' örökösének, a' ki azt minden megindulás nélkül elvette tőle; ez az ágyas annakutánna tsak ezeket mondván: be romlandó az ember' szerentséje! segítségül híván azonban az Isteneket is, bele ugrott az égő fa-rakásba; ezt a' többi ágyasok is követték. Ámbár pedig eleinte erős szívvél látszattanak lenni; de a' láng hozzájuk tolúlván, nagyon siránkoztak, 's el akartak ugrádosni onnét. De a' körülállók ezt meg nem engedték, sőt nagy vastag fadarabokat hajgálván reájok azoknak kimenekedéseket megakadályoztaták. (Szokásban van azon tartományban, hogy a' megholtnak feleségei is vele együtt égettetik meg magokat). A' következő napon minnyájoknak tsontjaik öszve szedettettek, a' tengerbe vettettettek, és a' fejedelem, ágyasaival együtt az ő isteneik rendibe bé iktattatott.

Ide teszünk némely megjegyzéseket annak a' vadfészeknek *Algiriának* külömb-

külömb időkbéli állapotjáról, a' melly ellen Anglia most ily nagy tengeri készületeket teszen, 's a' melly ellen még Amérikábol is egy jó erejű hadi hajós csoport jelent-meg a' Középtengeren: —

Midőn a' 17-dik Században XIV. *Lajos* alatt a' Barbarusok megsértették vala a' franczia zászlók' betsületét, bizonyos *Renaud* nevű ifju Inzsiner azt tanátslotta, hogy bombahányó hajókat kell ellenek készíteni. Ezen tanátsot elejénten sokan nevettek: de *Colbert* Minister felfogta az ifju ügyét, és annak tanátsa szerént hajókat készítettven 1683-ikban *Algiria* ellen hajós sereget küldött, melly az ifju Inzsinerrel oly fogatosan munkálkodott, hogy a' *Dey* kéntelen volt minden keresztény rabokat kiadni, Versáliába deputatiót küldeni, 's Francia Országának nagy summa pénzt fizetni.

Ezen város hegyen fekszik, erős falakkal körül vagon vétetve; erős tornyok, 7 kastélyok, és egy fellegvár védelmezi. Lakosinak száma reá megy 100,000 emberre, mintegy 15000 házai vannak, mellyek fehérre festettek, 's mind lapos födelük. A' város körül több ezer mezei házak vannak.

Algiriát 1541-ikben a' Spanyolok haszontalanul vívták. — 1655 és 1670 esztendőben az Anglusok minden hajókat elégettek az Algiriai öbölben. — A' Francziák minnekutánna 1683-dikban *Du Quesne* Admirális alatt szerentsésen lövöldözték vala, 1688-dikban megint kéntelenek voltak *Algiriához* egy expeditiót küldeni, 's Marschal *d'Étré* vezérlése alatt újonnan bombáztatni, a' midőn a' Városnak majd két harmad része öszve omlott és az öbölben 5 hajója elstüllyesztetett. — 1770-dikben a' Dánusok lövöldözték e' Várost, és 1783-ban egy Spanyol hajó-sereg benne szörnyű károkat tett. Következő esztendőben a' Spanyolok, a' Portugallusok, 's több Olasz Orzági Hatalmasságok hajói újonnan ágyúzták ezen várost: de az Algiriak ölly jó készülettel várták, hogy azok nem sok kárt tehettek.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Maros-Vásárhelyről Juliusban 1816.

Az Erdélyi Nagy Fejedelemségbéli Tanuló Ifjuság szent kötelességének esmér: hogy azon mély tisztelet érzését és tiszta Háládatosságát közönségessé tegye, mellyel nagy Méltóságú Széki Gróf Teleki Sámuel, Császári Királyi Kamarás, Szent István Király Rendje nagy Keresztesse, Belső Titkos Tanácsos, Nemes Bihar Vármegye Főispánnya és Erdélyi Udvari Cancellarius Ur ó Excellentiájához buzgón viseltetik; nem tudván most közlebről más útát és módot kapni, mellyel a' tisztelt Gróf Ur Excellentiája Tudományok és Mesterségek nagy előmozdításokra való kegyes bő kezűséggel és igen nagy haszonnal tett Intézeteket meghálálhassa; annál kevésbé: hogy mely Tisztelete tárgya már több mint 30 Esztendőktől fogva szeretett hazáján kívül munkálódik annak boldogításán. E' mellett nem szűnik meg az Erdélyi Tanuló Ifjuság örökösen szívében tartani emlékezetét nagy lelkű Jóltévőjének, 's imádkozik: hogy az Isten hasznos életét kedves Hazánk' boldogítására és kegyelmes Fejedelmünk' szolgálatjára, sok időnkig tartsa meg, 's életének 77-dik Esztendejéig tett sok szép és Nemes tetteiben még sokáig gyönyörködhessen, többeket is tehessen, 's másoknak is elegendő példát hagyván a' követésre, későre térjen vissza Lelke az örök nyugalomra sok háládatos Hazafiainak érzékeny zokogásai között.

Buzgó háládatossága ezen kiöntésére indította a' Maros Vásárhelyi Tanuló Ifjuságot a' tisztelt Gróf Ur Ó Excellentiájának, egyéb nagy érdemei között, egy rész-nél állandóbb és szebb Emlékezet Oszlopa, melyet maga magának a' Maros-Vásárhelyi számos, mély és széles-n kiterjedett Tudományok és jó érzéssel választott Bibliotheca

kája' köz haszonra való felállításában, a' háládatos késő maradék számára is nagy költséggel, fáradsággal és ritka pontosság-gal emelt, 's most is naponként szaporítani meg nem szűnik. Ugy szintén a' Maros-Vásárhelyi, Udvarhelyi, Szászvárosi, Szigethi, N. Bányai, Zilahi és Szathmári Collegiumok' és Oskolák' Professorainak és Rectorainak tsekély fizetések jobbitására rendelt szép Capitalisok; közlebről pedig a' régi 'Sídó és Görög Literatúrák' serényebb és fogamatossabb tanulása, 's a' jobb Praedicationok vagy Orációk írása elő mozditására; úgy a' nevezetesebb Collegiumokba szükséges kézi könyvek' megszerzésére rendelt új Institutumok; melyek nagy Lelkének, a' köz jó eránt való szorgalmatos gondoskodásának és bőkezűségének ritka példái, men-vén mind azok legalább is 300,000 R. forin-tokra.

Be boldog napjai lehetnek egy olyan Léleknek, ki ilyen sok szép tetteivel van körül véve, 's jó Tzéljairól meg lévén győ-ződve elmúlt napjai nints mit hányanak szemére, sőt azokban szemléit nemes tselekedeteinek édes érzése még nagyobbakra lelkesíti! 's még is fájdalom, mely kevesen vagynak a' kik ezen boldogságra vágyodnának és a' jó példát elfogadnák — Végre ohajtja az Erdélyi Tanuló Ifjuság: hogy ha a' fentisztelt Gróf ó Excellentiáját mostani nagy Hivatala és szolgálatja életében Hazájától távol tartóztatya-is, legalább majd, de tsak későre-édes Hazánk háládatos kebelébe tisztelhesse porait, sokáig fennmaradandó élő nyomdokai között; és hogy, mindent a' mi nagy és szép, vallásos és erkölcsi, szerető és örömmel is elő segéllő nemes Lelke, a' háládatos késő maradék szemei előtt lebegvén, a' követésre hathatós remek példa lehessen.

A' Maros Vásárhelyi Tanuló Ifjuság nevében.

Miskolczrol Julius' 22-dikén:

Szent Jakab' 21-ik napja nekünk Miskolcziaknak öröké emlékezetes marad; melyen a' felső városba Királyi költséggel építendő új Parochialis Templomnak első köve szent pompával letétetődött. —

A' Czeremónia, melyre az egész város meghivatott vala, kezdődött reggeli 8 órakor egy szép Processióval, melyet Fő Tisztelendő *Greshovits Ignátz* Egri Kanonok Vicze-Esperest és a' város' Plébánossa, a' Plébánia Templomból a' választott helyre ájtatos serral vezetett; a' helyhez érven megszentelte az egész Fundamentomot, és az első követ, mely belől a' *mint észrevettem*, egészen üres vala, magyar és deák nyelven, *én soha ily Czeremoniát még nem láttam*, három keresztet metszett rajta egy késsel — az üregbe egy emlékezetirást tett, de mi volt rajta írva nem tudom, és a' mostan folyamatban lévő minden pénz neméből egyet, egy kis könyvetskét is, melyet Schematismusnak láttam; azután egy részről a' Templom' petsétjével, más részről a' Diós-Györi Uradaloméval bépe-tsételte, 's a' fundamentomba lehelyheztette oda, a' hol a' Kőműves mester Kún, a' ki ezen alkalmatossághoz képest diszesen vala felöltözve, a' helyet ezüst kanállal rakott tzeamentumból elkészítette, a' Tisztelt Plébánus úr egy ezüst kalapáttal hármat ütött rajta; utánna a' mellette szolgáló Papság, ezek után Kamerális Prefectus Tekintetes *Molnár Sándor* Úr a' Kamarális Tisztúrákkal és a' jelenlévő Nemes urakkal. Ennekvégződésével fontos Prédikátziót mondott Tisztelt Plébánus úr, melybe értelmesen előadta a' Templomok' eredetét, mindenkori Tiszteletét; megmutatta mely buzgók voltak minden időben a' Királyok a' Templomok' építésében; szivreható módon megmagyarázta még azt is, hogy ámbár Felsőleges Apostoli Királyunk, uralkodásának első pontjától fogva mindenkor a' pusztító

háborúval küszködött, meg nem szűnt mégis, dicső Eleinek példájára az alatt is Birodalmanak több részeiben Templomokat építeni. Megditsérte a' Fő Méltóságú Magyar Kamarát, mely jó Pátronus légyen minden Uradalmakban. Az ájtatosság' végződésével gazdag ebéd volt Fent Tisztelt Kamerális Prefectus Tekintetes *Molnár Sándor* Urnál, 's az egész nap avval töltel, hogy ezen napi lelki örömet egymással közölvén áldották az Isteni gondviselést, mely minket ily jó Fejedelemmel, ily adakozó Patronussal megáldani méltóztatott, méltó is hogy az egész Magyar haza néki szerentsés és hosszas uralkodást kívánnyon.

A' múlt hónap' 29-dikén a' Gróf *Illés-házi István*, arany gyapjas Vitéz, és *Trentsín*, 's *Liptó Vármegyék'* Örökös Fő Ispánja' Ő Excellentiájának Elölülése alatt *Trentsín* városában tartatott, ugyan az elsőbb' megnevezett Vármegyei Tisztválasztás. Minekutánna ezen közgyűlést a' Fő Tiszt. *Borcsiczky* Adalbertúr, *Bocconiumi Sz. Mária'* Abbása, a' Fő Tiszt. *Nyitrai Káptalan'* Lectora és Kánonokja a' számos öszvegyült Rendek' jelenlétekben a' *Veni Sancte* elénekeltetésével kinyitotta volna, következőképpen folyt-le a' fentisztelt Vármegye' Tisztjeinek választatások: *Púchoi* és *Csókai Marczibányi* Imre, és *Bobrovniki Lukácsy* Miklós Urak, amaz mint első, emez pedig mint második, *Al-Ispányok* a' magok eddig viselt hivatalaikban meghagyattattak, nem külömben *Petyko* József Ur, az eddig viselt Fő Notáriusi hivatalában megerősített, a' második Fő Notáriusnak pedig *Rakolubi Bánóczy* Miklós Ur neveztetett-ki. A' többi Tisztségei ezen T. Vármegyének a' következőkre estenek: A' *Gen. Cassa* Perceptorok ezek: A' *contributionalis Cassa'* Perceptora *Borcsiczky* István Ur; a' Rendek' Cassája' Perceptora *Brogyányi* Gábor Ur; *Exactor Szlavnitzai Sándor* Lajos

Ur. A' Fő Szolgabírák ezek: A' Zsolnai Járásban *Nozdoviczky Ferentz*; a' Vágh-Besztertzeiben *Szadeczky József*; a' Közép Járásban *Marczibányi Antal*; az Alsóban *Melcsiczky Miklós*; a' túl a' hegyei Járásban pedig *Krus János*, *Urak*.

*Hazai Tudományos Dolgok a' Pesti levelek*ből —

Uj Könyvek' nevezetei, Jegyzésekkel: —

„*Méh-tenyésztetés, melly a' Pall. Mez. Gazdaság' III-dik darabjának VII-dik Szakaszsa.*“

Első kiadásának külön nyomtatott Exemplárjai esztendő alatt mind elkelvén most igen szépen újra nyomtatott, a' Lengyel Országi igen együgyü Méhtenyésztéssel, és a' jó Méhser készítéssel meg-bővítve.

Találtatik Pesten minden könyvárosoknál, és annak Írójánál a' Nemzeti Gazda kiadójánál Bálvány Útzán Nro. 195. az Uj-Városban.

„*Második József Császár Élete és Tettei.* — Öszve szedte Czövek István. I. és II-ik Darab. Pesten Trattner János Tamás be-tűivel és költségeivel. 1816.“

Ezen nevezetes Uralkodónak életét és tetteit német nyelven többféle könyvekben

lehetett eddig is olvasni. De hazánk bővebb leírását még nem láthatta. Kivánatos dolog volt tehát ezt a' Magyar Nemzettel is közölni, annyival is inkább, hogy az ő munkás országglása, 's a' közönséges Igazgatásnak minden ágaiban végbevitt változtatásai vagy még most is nagy részben fenvannak, vagy ha nintsenek is: de most tetszetősebbeknek látszhatnak, mint midőn megjelentek. Az őrendeléseai hozták Nemzetünket maga megismérésére, kintseinek betsülésére, eleve-nebb iparkodásra. — Ezen két könyvben bővebben előadatnak az ő országglásának jelesebb tettei. Mindegyik kötetet szép képékesíti; az elsőt József Császárnak Tanács-ülése; a' másikat a' Magyar koronának visszahozatása.

Kosoknak és Anyajuhoknak elköttyavetyéltetése.

A' Szala Vármegyében fekvő Bel-latinzi Uradalomban 400 darab megne-mesített eredetű, egészséges 's a' tenyésztésnek folytatására egészen alkalmas, anyajuhok és 100 darab kosok fognak ezen esztendőben Septembernek 23-dik napján, kész pénz fizetésért, akár átalljában mind egyszerre, akár pedig részenként a' Cancellariájában a' szokott órákor köttyavetye által eladattatni.

Augustus 20-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzédulában 293 2/3 forintot — egy Császári aranyért 13 fl 44 kr. — egy Hollandus Aranyért 13 fl. 52 krt

Augustus 21-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 289 5/8 forintot — egy Császári aranyért — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért 13 fl. 41 krt.

Augustus' 22-dik napján 100forint huszas pénzért, Váltótzédulában 290 1/6 fl. — egy Császári aranyért 13 fl, 36 kr. — Egy Hollandus aranyért 13 fl, 42 kr. adtak.